

...присвіти цим идаропом!..

Володимир Нагорняк

Володимир Нагорняк

...присвіти цим идаропом!..

(візитка авторського жанру)

Идароп

авторський поетичний жанр;

передмова до написання всеукраїнської об'єднувальної ідеї,

до створення філософії ціленаправленого інакомислія

з її неоднорозмірним идаропним мисленням

Дослідницьке проникнення в проблематику вивело на авторський поетичний жанр — идароп. Думка в идаропі

не нав'язується, а пропонується. Таким чином авторський монолог вірша перетворюється на діалог різнозначимих авторських "за" і "проти", що спонукає читача не на споживацьке переживання, а на зацікавлене власне конструювання думки навколо висловленої автором проблеми.

Структурна побудова идаропа має такий вигляд: Теза, Антитеза, Алогічний висновок та позавіршова Идаропна метаморфоза. Алогічність у вірші працює на логічне мислення, відтінює та підкреслює його. Це рівнозначиме співіснування двох чи більше полярних думок в одному поетичному просторі. Висновок — не крапка, а кома, що спонукає читача до різностороннього та неоднорозмірного заглиблення в проблематику вірша, до перегляду подумки усього твору.

Авторський монолог виростає до багатоголосового діалогу з читачем, котрий робиться позачасовим співавтором цього твору; до створення, уже незалежної навіть від самого автора, позачасової Идаропної метаморфози; та бачення проблематики твору навіть тоді, коли думка читача інша від авторської.

Урок виховання (идароп)

(1) Якщо ти ввійдеш в автобус (12) — Скільки жити їй, бабусі-

(2) І побачиш, що бабуся, (13) — Роки п'ять... — Дамо всі десять!

(3) Підшукавши собі місце, (14) — А тобі— Тобі — багато...

(4) Намагається присісти

(15) То ж потрібно, щоб на старість,

(5) Штурхони її з розгону!, (16) Як захочеш ти присісти,

(6) Щоб летіла по салону, (17) Якщо ти ввійдеш в автобус,

(7) Як ворона через поле. (18) А якась нахабка з юних

(8) А тим часом сам, швиденько, (19) Штурхоне тебе з розгону!

(9) Як нічого не бувало, (20) Устояв би, не упав би

(10) Сядь, й дивися на погоду, (21) Не літав би по салону,

(11) Наче там щось є цікаве. (22) Як ворона через поле

(23) О, здоров'я — річ серйозна:

(24) Бережи його сьогодні

В добірці подаються не лише хрестоматійні віршовані идаропи, а і те, що передувало, тобто служило базою для створення їх: зокрема, уривки з поеми "Самосели", окремі поемки "Українська ярмаркова поема", "Ясинувата (Я. сину, вата)", оригінальні та неодноразові дорослі і дитячі вірші та інше. З метою: привідкрити шлях як до творення жанру, так і до написання авторської філософії, з котрої вони, ці твори, вирости

Тезу (перша половина вірша, з 1 по 11 рядки) та Антитезу (другу половину вірша), з 12 по 22 рядки) підсумовує Алогічний висновок (23—24 рядки). Корінна фраза ("Штурхони її з розгону", 5 рядок) має своє дещо змінене віддзеркалення в Антитезі ("Штурхоне тебе з розгону; 19 рядок), але різниться емоційним забарвленням. Широко використовуються повтори: як незмінні ("якщо ти ввійдеш в автобус"; 1 та 17 рядки), так і з незначними стилістичними змінами (порівняймо: "Щоб летіла по салону, як ворона через поле", 6—7 рядки; та "Не літав би по салону, як ворона через поле"; 21—22 рядки). При сталому образі протилежне значення.

Перехід від Тези до Антитези здійснюється за допомогою драматургічного тексту (12—14 рядки). Алогічний висновок відверто дисонує з попереднім змістом вірша (23—24 рядки), але саме цією нестандартністю діє на підсвідомість читача, спонукає на вільну від идаропа роботу думки читача, чіпляє.

Таке мислення має і своє історичне начало: український фольклор, Сковорода, Шевченко, Леся Українка, Іван Франко (особливо поезії "Наймит", "Беркут" та "Каменярі"), польська фразка. Першим же, хто запропонував та використовував системно неодноразовне мислення в одному поетичному просторі, був Володимир Висоцький (Слово-Образ-Сюжет-Узагальнення).

Власне письменство апробувало та шліфувало філософію ціленаправленого інакомислія, сподвигло мене на оригінальний аналіз окремого поетичного твору, на осмислення авторського Асоціативно-інтелектуального педагогічного методу вивчення, викладання та класифікації світової поезії.

Розуміючи, що саме поезія — концентрація духовного потенціалу нації, я завершую

роботу по написанню Асоціативно-інтелектуального словника сучасної української поезії та СПАСа — Соціально-Поетичного Авторського Словника (за власною творчістю). Поряд з вищеназваним, Тестово-Рекламно-Упереджувальний педметод вивчення, викладання та класифікації світових драматургії та прози, цей авторський педагогічний метод може стати ключем до написання принципово нового підручника з літератури.

Одночасно трансформація идаропного неоднорозмірного алогічного мислення в прозу та драматургію створює оригінальні идаропні прозу та драматургію. Синтезом идаропних жанрів та їхньою вершиною стала идаропна журналістика.

Идароп — це прочитане навпаки слово "поради"; отже идароп — це поради навпаки. І, якщо бути ще точнішим, це філософсько-письменницький шлях від алогічного до мислення вищої логіки, котрою автору цих рядків удалось оволодіти. Рік народження авторської філософії – 1983-й. Херсонські ЗМІ надрукували мій перший поетичний идароп "Урок виховання" саме тоді. Вірш започаткував, незвичне для українського загалу, неоднорозмірне мислення, котре стало початковим мисленням "філософії майбутнього".

У запропонованих творах по два заголовки. Початки неоднорозмірного мислення, своєрідний лікнеп для читачів, пропозиції бачити подію чи факт неоднорічно. Не так, як бачить це автор, не сліпо коритися саме його баченню, а намагатися різнорічно аналізувати запропоновані автором події та факти. "Завдяки й моєму світлу, на свою виходиш стежку... будь собою, рідним будь!..." — в цьому головна місія идаропів та і моя, їхнього автора, письменницька місія Володимира Нагорняка.

Аа

АКСІОМА ЧИНУ (роби перестановку)

Коли ти у чин ускочиш,

В чин — підвищення по службі, —

В кабінет ввійди жаданий,

Що аж світить чистотою,

Ти роби перестановку!

Все: шпалери, окантовку —

Все; мовчатиму про меблі.

Покажи підлеглим силу,

І зв'язки, і що надовго,

Що вирішуєш все сам тут —

Хай тремтять і не перечать.

— Як ми раді, що ви з нами!

— Тут, до вас, таке творилось...
— Ну, тепер вже так не буде!-
Зустріч — проводів чекання.
Не підстався під лизання.
Коли ти у чин ускочиш.
Знай: язик ховає зуби.
Ти роби перестановку!
Будь у кадровім болоті
Якщо "ні" — не будь роботі:
Зуб гнилий — нещастя в роті.

Попередника стрічали,
І наступника — зустрінуть:

— Як ми раді, що ви з нами!
— Тут, без вас, таке творилось...
— Ну, тепер вже так не буде!..

АТРАКЦІОН ДУШІ (не тринькай душу!)

Душу побут якщо зв'яже,
Як ланцюг, не тринькай душу.
Назву це дає - людина:
Відрізняєшся від стада
Що це значить — душу маєш-
Входять в неї честь і совість-
Історичні і народні
Час кричить: шукай копійку!
Хто твою оцінить душу-
Пресом тисне душу преса,
Копійчаним робить світ.
— Хай іде душа у шоу!
— Чи на подіум — моделлю!
— Та куди завгодно — гроші!
Легко як душі не мати:
Продаються батько й мати!
Душу побут якщо зв'яже,
Як ланцюг, не тринькай душу.
Бо що значить — душу маєш-
Сам себе не зневажаєш:
Хоч живеш на солі-хлібі —
В непозиченім спасибі.

Вторинне — гріш, душа — первинна:
Якщо людина-!

Бб

БАЛАДА ПРО МАТІР (з поеми "Самосели")

По всьому Союзу діти її...

Служу в Росії,

Брат живе в Білорусії,

Сестра - в Молдавії,

А в українській хаті

Виглядає нас мати:

Мене - з Росії,

Брата - з Білорусії,

Сестру - з Молдавії,

Залишивши при собі найменшу - Тамарочку.

Нагрянем, бувало,

Та разом, всі четверо:

Мати, щаслива та горда,

Не питає село про погоду

В Росії - там Володя;

В Білорусії - Сірожа там;

Чи в Молдавії - там Оля...

Вона так радіє,

Аж всій планеті стає сонячно,

І трояндою квітне найменшенька - Тамарочка.

Але хіба в цьому бути має твоє щастя, мамо:

По всьому Союзу діти її...

БАРВІНОК (рости до барвінку)

Барвінок стелиться при хаті.

Тут люди добрі, непахаті:

Барвінок - символ доброти.

Рости, малесенький мій синку,

Своєю добротою до барвінку

БУТАФОРІЯ СУТІ (традиційне зло)

Залишимо оцей наш час Історії

Як ґрунт для самознищення. З самоіронії

Постанемо безвольні, аж безмовні;

Пусті зсередини та камуфляжні ззовні.
Ксерокопичим необхідне зло.
Колись були й ми рисаками,
Та оскотинились роками.

Що гроші— Папірці.. Душа
Прорветься зав'яззю вірша
В майбутнє. Звідти нас побаче
І гірко внуками заплаче.
— Ми — українці! Нас держава...
— Кого ліпила — одержала!
— Вгодовано — безчесних лизунів...
Кричав аж, докричатись не зумів
Тебе з твоїх інвестиційних снів.
Залишимо оцей наш час Історії
Як ґрунт для самознищення. В самоіронії
Зло необхідне стало традиційним.
Програла всі душевні війни,
А ми, колись були й ми рисаками,
Та оскотинились роками.
І ми, ще навіть ми, почуємо з Історії:
"Суть довели до бутафорії!"
— Яка найважливіша риса в тата-
— Його зарплата.
— Якщо — ж його уменшиться зарплата..
— Не треба нам такого тата!

Вв

ВЕСНА (СИМФОНІЯ ВЕСНИ)

Ва! - із-під снігу трава
ожива - ва-овва!;
і весни вісник,
біло-теплий підсніжник;
і фіалочки-синьоквітки -
безпечні, як малі дітки;
Ве! — сонечко зве-зове;
все живе
силами наливається,
сонечку озивається;

В'є! — птаство снує,
гніздечка в'є;

наші хлопчики,
як горобчики;
наші дівчатка,
як ластів'ятка;
Ви! — ви, ви і ви
очухались від зими-;
весну-ясну зви-зови
з березнем, квітнем та травнем –
з теплом життєдайним славним;
Ві! — посмітюх у траві
з чубом на голові: "ві, ві, ві!";
а свиня у хліві: "кві-куві!";
посмітюх у траві
з чубом на голові: "ві, ві, ві!";
це йому так співається
чи він насміхається-;
В'ї! — а це вже солов'ї –
улюбленці мої:
"в'ї, в'ї, в'ї!";
ось, та ось!,
озвалися;
"фіть-тьох-тьох!" —
ї, а де-,
заховалися;
цю мелодію,
що не на виду,
у весняну симфонію
я введу;
Во! — води налило:
струмок – не струмок – річка;
не боїться, іде Марічка –
ступає у воду, і все! –
підсніжники мамі несе;

Ву! — в Україні живу;
там це все наяву –
подивися, гляди;
Україну люби!;
В'ю! — шпак допомага солов'ю;
пісню співа несвою;
голосу свого немає,ється,

але весна - співається!

В'я! — це вже - читайте! - і я;

як вам симфонія моя,

в'я-!

ВИРОБНИЦТВО (в бардаці й ракету спишем)

Якщо ти проходив мимо,

То прохось — не прислухайся:

Два майстри, знайомі давні,

Розмовляють про роботу.

— По руках! — І розпочнемо!

— Я сантехніку мантулю.

— Я гараж тобі буду.

Труби й цеглу — виробництво:

В бардаці й ракету спишем!

І роботу — в них, удома —

Оплатило виробництво.

— Як сантехніка — Чудово!

— Гаражець як — Лялька, диво!

— Будьмо, значиться, й надалі-

Виробництво, ось, без тебе

І, як бачиш, виробництво.

Якщо ти проходив мимо,

Ти, чужак, прохось без писку.

— По руках! — І розпочнемо!

...Підопічних майстри терли,

Го-о, додому, бачив, перли

А майстрам за це не перли

...Труби зварював — не перший,

Як і кладку клав — не другий.

ВИШНЯ НА БОЛОТІ (як від мети за руку відвели)

Я премію отримав. Подали,

Як від мети за руку відвели:

— З ним не водіться! Обережно!

У нього думка незалежна!

Душа в копійці-хаті не жила!

Так проститутами душі

Робилися з глашатаїв поети.

Херсонщини болотна сонність

Руйнує душу, топче совість.

Ба! Навіть благісна копійка -
Не допомога, а на рот мій змійка.
— Яке життя твоє, копійко,
Людської совісті злодійко-
— Наскільки розпродажні ми-
Як боляче це бачить: всує
В населення народ дебілізує
Я премію отримав. Подали,
Як від мети за руку відвели.
Душа в копійці трохи ожила;
І підійшла душа до джерела;
А рідно-рідно заіскрилась тільки -
Убилася відсутністю копійки.
— Глянь: на болоті вишня розцвіла,
І так воскресно... - На болоті!

Гг
ГНИЛІ ТРАДИЦІЇ (з життя, не із підручника)
Історія тоді лиш має значення,
Коли майбутнє є її тлумаченням.

Як довго ця, — з життя, не із підручника, —
Крамольна м'яла мене думка, мучила:
Губернії столиця - наш Херсон;
Повіти - Миколаїв та Одеса;
Бо так було потрібно стратегічно.
А у житті ніщо не вічно.
Коли гули вітри зустрічні, —
І в цьому також певний є резон, —
На них не йшов, їх обминав Херсон.
— Як розмовляти - так чи в телефон...
— Одеса, ось первинність, не Херсон!
— Що може він, вторинній твій Херсон-
Де бережуть, як дівчина невинність,
(До економіки, культури, школи),
Зі слів чужих зачовгану вторинність,
З якої де не випустять ніколи.
Губернії столиця - не Херсон!
Якби зустрітись довелося нам
З отими: "Гроші - вченим дикунам,
І як ті гроші розкрадаються - дивися!.."

Окремі факти— Стоп, уже - традиції,
Куди і ти вкладаєш інвестиції.

ГОЛІ ДУШІ (піщинки на межі)
Скидаймо камуфляж! Постануть душі голими:
О боже-господи, оті створіння-ми-!
Препідлі шлунки з думочками хворими
За триста кілометрів від Зими.
Ми вічність нашу диба не поставили.
Ми нашу вічність тим лише прославили,
Що і не думали про неї думать.
На Час кивнем: такий вже, що поробиш...
А ми— Що ми— Піщинка на межі.
Як боляче у вічність йде Чорнобиль-
Сивіє нуль в дозиметрі душі.

- Ми-українці! Наші крила...
- Копійка підла заярмила!
- Мізерним душам рідно не зрости.
Туман Весни Шмигнув над долями,
Хитнувся тінню, а хотілося - крильми.
Скидаймо камуфляж! Постануть душі голими:
О боже-господи, оті створіння - ми —!
Ми вічність нашу диба не поставили.
Майбутнє дивиться очима суму:
Ми нашу вічність тим лише прославили,
Що і не думали про неї думать.
"Як підстелитися-!"— витають мрії
Рабів копійки.

ГРА НА МІЗЕР-1 (онучі з прапора)
В комбайновий вкладались кошти.
По них рвонули, як до пошти
По рятувально-жданий перевод.
Немов на свято, рушив на роботу
Зневірений знедолений народ.
Та знов не те: не допустили свята
Липкі "патріотичні" рученята.
Ці "патріоти", що росли на фальші,
Не дали гривні прорости в зерно.
Вони давно, не безкоштовно падші,

На рідний шлунок дули, вже давно.
— Херсон й первинно-.. Тільки зацвісти!
— Їм прапор в руки дали, щоб нести...
— Порвали прапор на свої онучі!
Це, зрозуміло, преса не озвучить –
Мімікризує в кишеньковій мрійці.
Чорнобильсько-раптово, на копійці,
Линяють наші душі, українці.
Зневірений знедолений народ!
...Звиваючись, як на стежі вужі,

Комбайновий згрібає бариші
З нуля за переродження душі...
І методично, як реклама в телевізорі,
Людське вбиває в нас ця дика гра на мізері.

ГРА НА МІЗЕР-2 (щоденний опіум чорнил)

Як світлу душу зачорнив
Щоденний опіум чорнил:
Народ-творець у долі на краю;
Горланить преса – у раю!
Прикрилися рядками та роками.
Німі кричали десятьма руками,
А ненімі мовчанням золотіли.
Копійка розставляла ніжні сіті,
І "патріоти" друженько гребли.
Роки оці, руйнівники століття,
На мить творіння так і не зійшли.
– Душа запакувалася в копійку.
– В неходовий перетворилася товар.
– І навіть мрія перейшла у мрійку!
Херсонщину покрило павутиння,
Таврійський край аж тягне в попідтиння:
Так світлу душу зачорнив
Щоденний опіум чорнил.
Прикрилися рядками та роками.
Ще молоді, ставали стариками:
Гребли і ротом і руками,
А совість не будили – не простить.
Нема, не буде в них на совість візи:
Людське убила в них ця гра на мізер.

Дд

ДЕПУТАТ (як об мене кіт мій треться!..)

Якщо ти не спав пів-ночі –

Слухав сесію столичну,

Де в дебатах депутати

Розпинались для народу:

Вір – не вір, а вірить – треба!

Та вони ж зізду, та з неба,

Як говорять!, та для тебе...

Так, зізду – собі в кишеню...

А слова які – молитви!

Щоб тобі жилося краще,

Хоч виходить – гірше й гірше...

— За Панька проголосуєш-

— Буде справжнім депутатом:

Як Панько, ніхто не збреше!

Наш Панько несконплексує:

Де лизнути треба – всує.

Якщо ти не спав пів-ночі,

Не брехні дивився в очі-

Вір – не вір, а вірить – треба!

Та Панько зізду, та з неба,

Як говорить!, та для тебе –

Розтопирює кишеню...

...Як об мене кіт мій треться,

Коли дам йому поїсти...

ДЗВІНОК (шкільна згадка)

Якщо ти урок не вивчив,

І не встиг втекти з уроку,

А дзвонище громом грянув,

А учитель в клас заходить:

Не смертельно — є слабінка;

Привітається, запінка —

Дай, придумай запитання,

Та таке, до заїкання;

Щоб потів, неначе учень,

До зурочного дзвіночка.

— Вибачаюся, не в темі!

— Дуже просимо, будь ласка!
— Добре... Але щоб ні слова! —
Хай, нехай розповідає,
Та гляди — гайне до теми.
Якщо ти урок не вивчив,
Не давай передихнути:
Не смертельно — ще хвилина.
Чим учитель не людина-
Ех ти, що ж ти! Все. Запинка.
Це уже його хвилинка:
Вимагатиме щоденник;
А дзвінок регоче... з тебе...

Жж

ЖАЙВОРОНОК (сонце на крилах)

Заходить місяць в небуття,
Коли займеться ранок
Червоним, наче рана,
Вогнем святим, вогнем життя.
На той вогонь йду, як на суд;
Червонокрило в нім витаю;
Я день осончений вітаю;
На крилах сонце вам несу!

ЖАРТІВЛИВА ОДА (житиму!)

Це - загадка. Це - ребус. Ця жінка
То дасть крила, то в грудку зімне.
Скільки з нею я житиму - житиму!, — стільки ж
Все ліпитиме з мене мене.

То причеше, то так прочихвостить,
Проморалить до голих кісток.
То додому іду, наче в гості,
То плетусь, як на хилий місток.
Це - не жінка; дарма, що в спідниці,
Що зі мною життям усім йде,
Серед ночі, бувало, присниться,
Ходиш сонним цілісінський день.
То - лікує; то - душу калічить;
То - до рани клади; то - в'яжи;
Протиріччя, одні протиріччя,

А без них і живи - не живи.
Це - загадка. Це - ребус. Ця жінка
То дасть крила, то в грудку зімне.
Скільки з нею я житиму - житиму!, — стільки ж
Все ліпитиме з мене мене.

Зз

ЗАГАДКА (археолог-)
Дорослий наче, чин-по-чину,
Бреде по вулиці хлопчина.
Призупинився... А причини-
Угледів корок від плящини.
Тепер загадка: з хлопця того
Росте п'яничка ачи археолог-

ЗБРОЯ (держава - не іржава-!)

Цю зброю доля дала. Ти
Бажав в цій долі розцвісти,
Своє життя в це упрягти,
Щоб йти до світлої мети.

Це - зброя, але це - й твоє розп'яття.
Діапазон: Месія чи прокляття;
І вийти не дано з діапазону.
Ми - українці! З-під Полин-зорі,
Де двадцять шосте квітня угорі.
Зорі проміння, болісно-байдужі,
Нанизують на себе наші душі.
— Знедолять нас, повірте, не америки,
А, зрошені копійкою, валерики...
— Свої, свої ж — з'їдять, як пес вареники!
Копійка - зброя. При копійці - ти.
Дилема - в ній: линияй або веди!
Народ вже розуміє що за барки
Його беруть політики та банки.
Це - зброя, але це - й твоє розп'яття.
Діапазон: Месія чи прокляття;
І, наче в зоні, ти в діапазоні;
Прокинься - не прикинься! — у Херсоні!
Вгядися в себе, як у землю бур -
Не каламбур!
Твоя душа - твоя держава -

Ще не іржава-!

ЗЕМЛЯ, ОСВЯЧЕНА ТАРАСОМ (моя земля, твоя земля)

Земля, освячена Тарасом —

Моя земля, твоя земля.

Зимою - в білому поля;

Весною - вкрита світлим рясом;

А літо - сонячна пшениця;

А осінь - яблуко в саду...

Живеш тут ачи подивиться

Прийшов і : "Вибачте, піду"...

Земля, освячена Тарасом-

Це я, це ти, це він, це ми.

Сьогодні ж, попри всі гаразди,

Це і чорнобильські дими,

Це і спаплюжений Славутич,

Це занітрачені поля

Й саме життя... таке падлюче,

Де ти - не ти, і я - не я;

Де, рідний ти, стаєш чужинцем...

"Тут жити як, не за бугром —!"

Будь, брате, славним українцем,

А не знеславленим хохлом;

Прокинься, долею не грайся,

Тоді й твоє почує "Я",

Благословить земля Тараса -

Твоя земля, моя земля.

ЗУСТРІЧ (наче вкрала у мене щось)

...ось і зустріч... Наказую: вистій!,

А у мозок - чужая жона...

Не моя... не судилось... не вийшло...

Горло тисне уперта вина.

По краплиночках щастя збиратимеш,

Роси щастя...Ну як я не зміг-!

За тобою стіною стоятиме

Твій, ревнивий до тьми, чоловік.

Ні, ти будеш небесно-земною,

Хоч би як у житті не прийшлося!..

А при зустрічі - треба ж-! - зі мною,

Наче вкрала у мене щось.

Йй

ЙДЕМО З БАТЬКОМ ПО ГРИБИ (я у ліс дорогу знаю)

Після дощик у четвер,

Аж тепер, —

Розпогодилось якби, —

Йдемо з батьком по гриби.

У чоботах, бо роса...

А яка навкруг краса —

Не встигаю роздивиться:

Їм ожини і суніці,

І складаю їх у склянку...

— А якби не дощ, та зранку,

Татку, ми б тоді з тобою...

— Не вмивалися б росою!...

А які стоять дуби-

Біля них такі гриби

Йдуть до батька... до одного...

Та нічого, це нічого:

Не встигаю роздивиться!

Їм ожинки і суніці,

І складаю їх у склянку...

Ось ми вийшли на полянку —

Розступилися дуби...

В цьому лісі є гриби-!

Хоч малеченька лисичка!

Це, скажу, погана звичка:

Гратись в піжмурки зімною...

Заховайся ти зимою

Під берізоньку, ось ту;

І тоді я... не прийду!..

Там шукаю, й поміж трав:

Де, ну, де — і слід пропав!

Батько виручив на тому:

Синку, час би вже й додому!

Як додому— А гриби-

А у що— Нема куди...

Ліс, неначе розступився.

Не встигаю роздивиться:

Їм ожинки і суніці,

І складаю їх у склянку...

— Ось, я сам знайшов... — Поганку!...

Ну, додому, то додому -

Ані капельки втоми!

... Завтра п'ятниця у нас-

Якщо буде вільний час, —

Ви вже якось там, якби, —

Піду з вами по гриби,

Тільки в батька запитаю -

Я у ліс дорогу знаю.

Ии

ИДАРОПИ НІЧНОГО ЛІСУ (парубоцька ідилія)

...З побачення лечу...

Стежина бігла лісом,

Крізь поле йшла натруджена дорога,

Де місяцю дерева не в заваді

І можна зорі всі на небі зрахувати -

Я вибрав стежку:

Так додому ближче... та й цікавіше...

Вітер дерева обіймає, мов коханих,

Жагуче їм в гілки шепоче,

А ті ляжливо тріпотять листками

Лагідне щось та муторно-тривожне,

Та хором всі слова,

Та всі слова — на вітер...

Дерева це забули - молоді,

Їм словом лагідним озвисся,

Вони й повірять...

Спокійні трави, наче молодиці -

Не вірять залицанням диким,

Ще в пам'яті торішнє літо:

Тоді гула нестерпна спека,

Аж обрій плавився,

А вітер їм не давав живлющого дощу,

Сміявся - довго і протягло,-

І не такі слова, як зараз, кидав.

Шипшина на все життя убралась колючками,

Стара верба над ставом плаче,

Бо має дуже жалісливе серце,

Бо знає чим він диха - вітер...

Стежина далі мчить; навколо неї,

Як ліхтарі по місту, маленькі світлячки...
Торкнусть лишень рукою ачи дмухну -
Неоновим злітають роєм навколо мене...
Я - великий!.. як планети навколо Сонця...
Аж вітер здивувався, стих на мить...
А дівчина кохана - красуня з дальнього села
Яка прекрасна!.. і така ж грайлива,
Що для розмов не вистачає ні слів, ні духу...
Не знаю й досі чи кохає,
Чи просто так, від нічого робити,
Виходить на побачення.
Невже не бачить і невже не відчуває,
Що серце квітом зайнялося,
Що вітром, ні, для неї я не буду,
Вона шипшиною не стане,
І не стоятиме плакучою вербою
Її старенька мати над життя рікою,
Коли вона зі мною,
Коли вона з моїми
Свої на щастя рушники пов'яже.

І
ІДУ НА ТИ (перед своєї совісті Чорнобилем)
— Іду на Ти перед собою зробленим,
Перед сьогодні й перед вічністю - на Ти;
Перед своєї совісті чорнобилем,
Перед дорогами, що доля дала - йди!
Кого прославить хочеш своїм віршем-
— Народу, лиш йому, безсоння віще:

Не тим, кому найкраще, як найгірше.
Конкретика, діла!... Невдячний той народ,
Повір, йому тепер не до солодких од,
Це вже було, було: спочатку - сала,
А пісню — потім... Пісня ж - не звучала!
— Простіше треба мислити, простіше:
— Копійка на обід, копійка а не вірші.
— Простіше проростає в дебільніше!
— Життя таке: давуче та гливке...
Без хліба сало, знаю сам, яке...
— Іди на Ти перед собою зробленим,
І в пам'яті не будь духовно згорбленим.

Кого прославить хочеш— -Так нікого!
Борюсь талантом за збереження святого,
За націю правічну - українці,
Котру сьогодні топчеш на копійці.
— Це все - слова - слова - слова - слова...
— Слова живі; копійка - нежива!

Її
ЇЖАК-ПЕРШОКЛАСНИК (це вже, вибачте, чотири)
Це було, приблизно так:
Як на дріжджах, ріс Їжак;
Виріс десь у п'ять разів,
Бо все їв та їв, та їв;
Виріс, наче Дикобраз.
І в один прекрасний час
Захотів у перший клас.
Каже: "Якось не з руки
Вчиться там, де їжачки,
Ця малеча...В перший клас,
Де учився дикобраз!
Ось вам раз.

В школу на краю села
Мама сина повела:
Захотів малий Їжак,
А для мами - тільки так
Стрів учитель-Дикобраз:
"Зрозумійте, без образ,
Рано вам у перший клас;
Дикобразику ти мій,
Трішки вирости зумій!
Зрозумійте ці слова...
Захотілося...Бува..."
Ось вам два.
"Як же так, ну, як же так-!" —
Йде і плаче наш Їжак,
І почула ті слова
Прерозумная Сова,
Що все знати успіва...
І Сова сказала так:
"Ти Їжак чи не Їжак-!
І матуся, глянь, яка -

Все синочку потока...
Ще мале, щоб не з руки!
Йди, де вчаться їжачки!"
Ось вам три.
Вчиться в школі наш Їжак.
Вчиться добре - не так-сяк.
І чого ж тебе навчили-
Це вже, вибачте, чотири!

ЇЗДОВИЙ, ЇДА, КОНЯЧКА (херсонська економіка)

Пече, аж в серці коліки
Єднаються з образою
Херсонська економіка...
Яка— Таку й показую!
Кінь стогне аж, впирається,

Вже тягне віз безсило;
На возі - розлягається
Їздовий-здоровило.
"Давайте допоможемо -
Явління нездорове...
Ми піднялись, ми можемо:
Нехай поїсть... їздовий!..
Складають все на возі,
А що там - ні жу-жу!
А кінь уже в знемозі,
Кінь гупнув на межу
Пече, аж в серці коліки
Єднаються з образою
Херсонська економіка...
Яка— Таку й показую!
Розумні наче голови -
Без клепки чи без толку:
Несуть їду - їзовому,
Конячці - посторомки...
Кк

КОЛИ ПОМИРАЛА ДУША (життя - тільки дати)

Коли помирала душа,
Народу набігло багато.
Зібралось, наче на свято,
Коли помирала душа.

Письменник, хто душу цю зрадив,
Талдичив під ніс уперто:
"Душа не вмира - безсмертна!",
Хоч вірить боявся в цю правду.
Боявся, бо так запродався,
Вернути якби йому душу,
Мотузку шукав би - й на грушу,
Не в Раду Верховну подався б.
Галопом газета промчала -
Нажива в очах щохвилинна;

Надривно ридала картина -
Це скрипка їй правду сказала.
А в цих вже столи розпростерті...
А ось, з міністерства культури,
Аж весь просвітився: "В натуре,
Дадим три фольклорных концерта!"
Коли помирала душа,
Народу набігло багато...
...Невже все життя - тільки дати
Коли помирала душа-!
КРЕДО (не хто, а що стояло за тобою)
Моє безсоння працюватиме на Завтра,
Від правди невідходячи ні кроку.
Нас оберемками купляє долар-зайда-
Кричать Месії в захваті: "Нівроку!"
Я - не Месія. Я- Поет:
Душі нестримно-чесний лет
І непродажність - ось портрет.
Майбутнє виставить-таки рахунок:
Не хто, а що стояло за тобою;
Куди завів тебе нікчемний Шлунок,
Оскотинивши націю собою-!
- Росте на краще наш Херсон...-
Затріпотіла преса в унісон.
- Чи продається: магазини, дачи-..
Невже страшне болото та не бачиш-
Не бачиш: душі пожирає те болото-
З народом і з майбутнім не пробачу,
Месії, вам цю камуфляжну позолоту!
Я - не Месія. я - Поет.

Що хоче тут повірити у Завтра,
Де річпорти Вкраїну продають,
Працюючи на Турцію та Захід.
- Банкіре якщо зможеш дорости,
Я підожду; заходьте, друзі!

Лл

ЛОГІЧНА ЛЮБОВ (нелогічно!)

"Пропонуєте рай в курені,
Без оглядки на примхи погоди-..
Обійдуся. Ви дайте мені
Дім, машину, відносну свободу.
Чоловік-.. Щоб не дуже старий
Та багатий, та родичі знатні.
Не ревнивий романтик - такий,
Щоб до себе його прив'язати...
Та забудьте те слово - любов -
У поетів про слово читайте..."
...Влітку якимось по скверику йшов,
І зустрілися: — Здрастуй! - Сідайте! -
Ти - красива, та інша: — Зажди! -
М'яч від сина весело скаче:
— Як життя— - Я сама. Назавжди! -
Нелогічно, неправильно... Плачеш...

ЛЮДИ-ШЛУНКИ (копійка шрами залишає)

Болото нас засмокче поступово.
Спочатку - слово. Зникне віще слово,
А там, гляди, засмокчеться й душа -
Й не до моралі вже, й не до вірша. Ша!
— Що завтра— Завтра - завтра, їстоньки сьогодні! —
Постали привиди з безодні,
Страшні потвори - люди-шлунки.
І методично - телепузиків повтори -
Вбивають наші душі ці потвори.
Цинізм уже дійшов, дійшов до грації -
Що скажемо на божій атестації-
— Привіт, яничари! На Януса чари
Піддалися, дітки-... А хто ви— А звідки-
— В Херсоні внуки - судді їхні й свідки.
На свій безмежний шлунок
Сопів з усіх форсунок!

Що внукам залишив— Болото!
Душа не вийшла на роботу.
— Сьогодні - це сьогодні: завтра чим засвітить-!

Чорнобилем душевним час нас мітить.
— Яке там завтра - виживи в сьогодні! -
Ті ж люди - шлунки, привиди з безодні.

Сюди -
Копійка шрами залишає - не сліди
Херсон -
Який нещадний бездуховності бетон!

Мм

МАГАНСЬКИЙ ТАЛІСМАН (ціна його не в золоті)
Лікарю-терапевту поліклініки Херсонського Бавовняного Комбінату
Федору Тимофійовичу Магану присвячую

1.

Ціна його не в золоті -
Відношення побожне:
Хіба грошима молодість
Вимірювати можна-

2.

Вже й "лазаря" приструнила
Стрімка наука наша -
Вслухається медтрубкою:
— Так, синку, чути краще!
Злинял'а, м'ята, паяна,
До сивизни затерта...
"Посол моєї пам'яті,
Мій талісман безсмертний!

3.

А й досі совість палить,
По тілу б'є ознобом
За відступ наш крізь плавні
З боями під Херсоном.
Ми, звісно, повернулися -
Розбіглися забродили...

По Кулика, по вулиці,
В усмішках люди ходять;
Життя вирує весело
Живим таврійським степом -
Живем такими веснами,

Що аж на серці тепло.

4.

Було, війна, калічило,
Несло нещадним смерчем.
І в мене, ось, посвідчення –
Подряпина під серцем.
Триклята точно мітила,
Нависла чорним круком –
Салютами та мітингом
Скінчилось би... Медтрубка...
Злиняла, м'ята, паяна,
До сивизни затерта –
Посол моєї пам'яті,
Мій талісман безсмертний"

5.

Мій лікарю, я гордий,
Що в мене "все в порядку",
Що серце моє "в нормі",
Не підведу вас, батьку!

МАМИНА ЛЮБОВ (я їду до сина!)
Я про ту незбагненну, що в мами –
Математика на кілограми...
Ти послухай, сьогодні послухай!
Що ті спеки-дощі-завірюхи —
До ракети з мішком за плечима...
Наплювати! Вона — щаслива:
— Зрозумійте, я їду до сина!
У вагоні музичне ретро
Заколисує кілометри.

Спить мішок... Й це вам, тітко, під силу-
— Зрозумійте, я їду до сина!
Вчений сину, помнож кілограми
На дорогу... Любов'ю до мами
Найчерствіше наповниться серце —
Ой, не пізно б усе це...
"Надривалась...возила-носила..." —
Сльози пізні в очах у сина.

МАМИНА ПІСНЯ (уривки з поеми)

1.

...А світ починався
Тремтливо, казково...
А світ починала
Її, колискова...
А серце - ой, мамо! -
Не серце - тривоги:
— Ждуть сина дороги;
Ось виросте й піде
У світ, у широкий...-
Тобі якби, світе,
Святий цей неспокій,
Цей, мамин,
Лиш цей.

2.

— Разочком, дитино!..
Аж світиться мати
І птахою лине.
І світ цей святковий -
Для матері й сина.
Звучить колискова -
Співа Україна.
І вікна, як вічність,
(Прозоро, аж слізно),
Вдивляються вікна
У мамину пісню.

3.

...А сонце швидко,
З розгону — "дзе-е-ень!"
Промінням в шибку:
— Вставайте, де-е-ень!
Жнива... Піднявся
До сонця я:
Червоним вальсом
Звучить зоря...
...А мати скорше
Готовить їжу:
Її, молодший,
У поле їде;

Пшеничне рясно
Заколосило;
А поле: "Здрастуй!"
Зустріне сина;
Зове та будить,
І колосково...
Це, мамо, в люди
Йде колискова.

4.
А мамина пісня -
Землі колискова;
Якщо ти не прісно
Живеш - колосково;
Якщо ти у світлій
І славній роботі;
Бо мамина пісня -
Який ти і хто ти;
Вирує в заводі,
Колоситься в полі
Мамина пісня -
Синівська доля.

5.
Не пише кохана -
Не спиться, не сниться...
До скла, як до рани,
Припала синиця.
"Синичко, я вірю
В прикмети чекання..."
На стіни, на білі,
Вбіг зайчик рум'яний.
То сонце привіт свій
Мені шле, солдату:
"Я - звідти, я - звідти,
Від хати, від хати,
Де все найрідніше,
Де батько та мати;
Де трави - і ті вже! -
Навчились чекати...
Як служба-.." — Нівроку!..

Підйом - ну коли вже-! -
Днювального кроки
Гарматять по тиші...
"Солдате, кого ти
Чекав тут найбільше
В тремтливих рядочках
Листа-телеграми-..
Дівчину, напевне-.." —
— Ні, все-таки, маму...
"Підйо-о-ом!!!" — і додолу
Думки невійськові;
А вдома, а вдома -
Світанки казкові;
Жаданні стрічання;
Черешні у лісі...
Я вас захищаю:
Ви - мамина пісня!

6.
— Я твій, мирна доле,
І я — уже в рейсі...
"до-дому, до-дому!.." —
Колеса по рельсах...
Ще їхать та їхать -
Та що там! - я вдома;
Де мамина втіха,
До болю знайома;
Де батько та сестри;
Розмови до ранку...
— А як ти-.. — А де ти-..
— А мого Іванка-..
— Не бачились, тітко;
Служить непогано;
Сюди мене тільки
Тягнуло... — А гарно
У тім Підмосков'ї-
— А є там озера-..
А мати привітно:
— Застигне вечеря...
...Приїду — День добрий! -
Нагряну неждано;

Безмовно за обрій
Вдивляюся в далі...
Зупинка. Розлука
Гряде на пероні.
Запрошую друга
До себе... Погони
Збратали навік нас,
На повнім серйозі!..
...Дощинки на вікнах –
Скупі наші сльози;
Засмучені лиця,
Гарячі обійми...
Уже й провідниця,
Та так мелодійно:
— Синочки, рушаєм!..
Глядіть, щоб не пізно! –
До нас чи про пісню,
Про мамину пісню-..

7.
Живу тепер в місті,
Де гул хороводить:
Під вранішні "Вісті"
Встаю на роботу;
Приходжу під вечір –
Стрічає дружина
Та крик молодечий
Розумника-сина;
Танцює кімната
Від нашого гику;
"Дурієте разом –
Малий та великий!.."
А потім над сином
Дрімота нависне.
Дружина щаслива
Співатиме пісню;
І буде літати
Син в сонному мареві...
Дружину спитайте
Про пісню,
Про мамину.

МЕСІЯ (в безсовісні кишені)

Це місто - монстр. З'їдає душу:

Не обійма - в обіймах душе.

...Тут народився, — рідний, кажуть, дим,-

Порівняно ще досить молодим

Прийшов на рідне попелище.

Були міста й місця повище,

Але рідніших, точно, не було.

Спочатку - слово. А до слова

Херсон прикрасила будова.

За тим небачені традиції! -

На місто впали інвестиції.

— Мій занедбаний світлий краю,

Тобі розквітнути бажаю!

— І вже роблю - робить як знаю!

А що місцеві— Влада - рада:

Клює "верховна" дика правда;

Геть розваляли, — нижче й вище, —

На підприємствах вітер свище;

Прийшов на рідне попелище,

Як фенікс - птах, немов Месія;

Щоб відродилася надія,

Зерном - грошима в місто сіяв.

В липкі херсонські падало воно,

В безсовісні кишені падало зерно.

МЕТАМОРФОЗИ (з останніх сил під гору!)

1.

Ти ж бачив: озеро цвіло -

Ні, не лілеями, а гниллю.

Уже не било джерело,

На що вже очерет - загинув.

Не розцвітало, а цвіло

І заривалося намулом.

Воно було і не було,

Воно не є, воно в минулім.

2.

Ти ж бачив: річечка текла

Нестримна, хоч і мілководна.

А невгамовність джерела,

А тяга до життя голодна!
До неї стежечки вели –
Текла з останніх сил під гору...
І люди йшли до неї, йшли
З своїми радощами й горем.

3.
Яким би ти в житті не був,
Які б не покривав висоти,
Переминаючи судьбу,
Вертай до власної особи.
Вертай, щоб у майбутнє йти,
А не пишатися собою:
Життя – це поклик до мети;
І не прощатиме застою!

МЕТАМОРФОЗИ СТЕЖОК (йде куди душа світати)

Якщо вийдеш на дорогу, —
Асфальтовану, широку, —
Йди по ній до свого щастя,
До мети, до себе йди;
Не забудь стежок від хати,
Де тебе чекає мати,
Йде куди душа світати.
Без стежок отих, дитинних,
Знай: дорога — лиш підмога;
Асфальтована, широка;
Відчуваєш — нежива.
— Що асфальт— На ноги легше;
Як і всі - ідеш в потоці;
— Пам'ятають нас — стежки!
Пам'ятають і шанують
Неповторного лелеку.
Ось ти, вийшов на дорогу —
Дякуй сонячним стежкам.
Не забудь стежок від хати,
Без яких тебе не знати,
Йшла куди душа світати,
Де тебе чекала мати.
Дорога стелиться віками,
Живемо ж — самостійними стежками.

Нн

НЕВЕРЮЛЮЖІ ПЕРЕГОНИ (йди не в працевлаштування!)

Якщо ти роботу втратив,

Йди у працевлаштування.

Те бюро — моє кохання:

Я туди — немов за парту.

— Добрий день! — прийшов. — Будь ласка!

Світ святковий, наче пасха:

Не життя — життя, а казка.

І така в очах турбота,

Що готовий все віддати,

Й пропонується робота

На "будь ласка", без зарплати.

— Не потрібно— Що поробиш...

— Ще на той сходіть заводик —

Сексуально аж заводить.

День у день: не тиждень — місяць;

Маршируєш, і на місці.

Якщо ти роботу втратив,

Йди не в працевлаштування.

— Добрий день! — прийшов. — Будь ласка!

— А-а, життя вам, наче казка! —

Спохватилася раптово:

— Ще сходіть у податкову!

Був я там, і знову тут:

— Натє справку — не верблюд!

НЕВЖЕ НЕ СОН ЦЕ— (сонце на крові)

Я -не співець верховних од

Оцим, каліфам на годину.

Є - Україна, є - народ,

Мої натхнення і вершини;

Правічна хатка край села,

До хатки зболена стежина,

І люди - сонця та тепла,

А скільки горя за плечима;

А скільки планів, скільки мрій -

Словес облудні хороводи...

О мій трудящий, рідний мій,

Жорстоко так обманутий народі,

Я, перш за все, твоя дитина,

Бо думки іншої нема,
Як та, де квітнеш, Україно,
Священна, світла, без ярма!
А що ж пророчать дні нові
Ті, у яких я оборонцем:
— Восходить сонце...
— На крові-..
— Ой, на крові!
— Невже не сон це-

НЕВЧАСНА СОВА (Шпак мав мислі - задні)

Якщо ти цю байку знаєш,
Повторяю не для тебе:
Прогуляйся по садочку
Чи майни в дрімуче місто;
Шпак в солісти проривався;
Намагання, звісно, зайві,
Але Шпак мав мислі — задні.
Пропонує себе Півню:
— Я, як ти, послухай, пію!
Розкудахкалися Кури:
- Це — культура! Ось культура!
— "Гав-гав!" — чуєте, Собака!
— "Му! Му!" — чуєте, Корова!
— Як зарохкаю Свиню!
Де не взялася Сова
І, ага, такі слова...
Якщо ти цю байку знаєш,
Повторю ще раз, для тебе:
Шпак в солісти не прорвався;
Намагання, звісно, зайві,
Але Шпак мав мислі — задні;
Чи в житті так не бува-
— А його, Шпака, слова-!
— Ач, прокинулась — Сова...
Оо

ОСІННЯ ЕЛЕГІЯ (перезимую!)

Осінь в дозорі:
Світить - не гріє

Ти - моє горе,

Ти - моя мрія

Листя додолу
Пада й зелене

Ти - моя доля,
Але - без мене

Бабине літо
Сіті снувало

Пізнi привіти
Щастя шукали

Осінь прощальна
Сплакує тихо

Ти - моя давня,
Але - не втіха

Білим дерева
Іній гаптує

Перезимуємо..
Перезимую!..

ОСКОЛКИ СЕРЦЯ (падають на землю!)
Степ. Україна. Сонце так,
Неначе вперше бачить землю древню
Літає-тане жайвір-птах,
Гасає-гасне в небесах -
Осколки серця падають на землю

Поете, як ти, не зачах-
Очима вкотре всвердлюєшся в стелю
Літаєш-танеш, жайвір-птах,
Гасаєш-гаснеш в небесах...
— Осколки серця падають на землю!

ОСТАННІЙ УРОК (совість на тимчасовість)
Був поет, в поета — совість,

Був глашатаєм народним:
Відігрітися до нього
Душі йшли людські холодні.
— А тепер я відпочину! —
Написав десятки книг
І привладнився, як зник.
Був і там прапороносцем,
Навіть прапором: чинуші,
Славним іменем прикрившись,
Витворяли що хотіли.
— Мабуть, з ними заодно...
— Долі світле полотно
Кинув сам під часу поїзд...
Відпочинок то чи зрада
Ремесла свого й народу
Був поет; в поета совість
Перейшла у тимчасовість.
А тепер він відпочине!
Та наб'є продажний шлунок;
Але виставить рахунок
Совість — зведений курок.
П'ять хвилин, для покаяння,
Дай останній свій урок.

Пп

ПЕРЕРОДЖЕННЯ (привладнили Тебе до мілини!)

Надія! Велетень! Месія! – а вони
Привладнили Тебе до мілини.
Ім'я Твоє, воістинно велике,
Аморфним стало та чужим, безликим:
Ввійшов, благословенний, в мілину!
Хіба на думці у болота
Душі глибокої робота-
— Своім онукам що— — Все вигідно робити!
— Розквітнуть мріяв— – Вийшло: зацвісти!
— Як стане діда їм не вигідно любити,
Їм наплювать що дід той будеш ти.
— Піднявся. Значиться – талант!
— В житті моєму – емігрант..
— Та й не такий вже він і гранд!
Душа, зміліла так твоя душа –

Не зачерпну й рядком вірша.
Ішов до джерела, до пракоріння,
І не дійшов до власного прозріння –
Ввійшов, благословенний, в мілину!
Уже ввійшов. Уже – не поверну.
Духовність.. Ой! Гегемонічний клас
Працює на базар та унітаз.
Временних літ сучасних повість:
В костюмі світлім чорна совість.

ПІДСНІЖНИК (написано в 1971-ому році)

Із-під снігу, і так називається...
Крізь сніги зледенілі, крізь лютневе виття
Пробива-пробива-пробиваюся
До життя.
Буду. Вірте. Уже – починаюся
Словом чесним та тихим, пагінцями ідей
Пробива-пробива-пробиваюся
До людей.

ПОВЕРНЕННЯ (...і внучатий лелека; 1977р. написання)

1.
Таке вже випало на вік,
Що, виникаючи з доріг,
Лиш біля цього дому
Скидаєш втому.
А як радіє дім!
Аж море сонця в нім!
І забува розлуки,
І тисне руки.

2.
Пам'ятаєш: малими
У левадній малині
Біля нашого ставу...
Що, дорослими стали-!
А так хочеться в пам'ять
На хвилиночках падать.

3.
Ми дитинства пралісу
Припіднімем завісу:

Гомінкі, як синиці,
Виринають суниці;
З ними, глянь, подружили
Синьоокі ожини;
І смішний боровик
В кошик радісно – плиг!;
І вечірня заграва
Теплу пісню заграла –
Також на віддалі,
Та частіше навідує.

4.

"Підійди, підступися..." —
Зашепоче пшениця
Свіжим голосом серпня,
Аж торкається серця.
Забродило колоссям
Жовте море колгоспне,
Як роками... Перепелята,
Цим лиш дай розпитати,
Точно наші сусідки:
— А надовго— - А звідки-

5.

Вечір блудний щоднини
Загляда у шибчини
Того щастя хатини
Біля шипшини...
Знов і знов
Ходить маминим сном
І земля ця вродлива,
Котра нас народила,
І що приютила,
Далека,
І внучатий лелека.

ПОЕТ (будь цій книжці відповідник)
Коли вдалось видать книжку
Поетичну; рими вдалі,
Про любов оригінально,
Зримі описи природні;
Знай: поезія — це сонце,
Що в крові твоїй гарячій;

Сонце, так, але не м'ячик.
Полювать почнуть на тебе.
Головне — щоб зацікавив.
Надрукують, знівелюють,
І чиновників приставлять.
— Завтра — зустріч: це — не треба!
— Про народ — про владу, значить...
— Напиши на роковини...
Ти ж — один. Один — і Всесвіт.
Всесвіт — в серці нерозміннім.
Якщо вдалось видать книжку,
Будь цій книжці відповідник.
Знай: поезія — це сонце,
Що в крові твоїй гарячій;
Сонце, так, але на м'ячик;
Сонце, світить що крізь серце
Коли це в собі відчуєш,
Лиш тоді кажи: поет я.

ПОМИНАЛЬНЕ ВЕСІЛЛЯ (годували кабанця!)

Якщо ти на тім весіллі
Не бував, — о, ти везучий! ,
Не весілля то - поминки
По поетовій душі.
Одруживсь поет на владі;
Всі, рідня-сусіди, раді;
А поет — вже не поет.
Одруживсь. Пристав у прийми.
Владну підлість сито хвалить.
Як, поглянь, в копійку дише,
Як плює на "той" народ.
— Ось , писав... — Читай що пише!
— Він — це він: глашатай вічний...
— Тимчасовим клерком став!
Перетворення такого
Світ не бачив... Так, гидкого!..
Якщо ти на тім весіллі,
Ти пропащий чоловік.
Одруживсь поет на владі;
Як чиновники — е-ех-х! — раді:
Не потрібно жити по правді,

І поет — вже не поет.
— Ну, дописуй, до кінця...
— Годували кабанця!

ПРАВДА ПРО ПРАВДУ (а не вкрадена та правда-)

Якщо це борець за правду...
Що-! Газети так писали,
Телебачення казало,
Говорив так сам про себе...
Підійди до правди ближче,
Роздивися чесним оком,
Розпитай в людей про неї.
Це вона-! — ...до неба дачка,
Хатка-терем, три машини
На манюсіньку зарплату-..
Чи не вкрадена та правда-
— В кого вкрадена-! В народу,
Кому він так ревно служить...
— Обманулася в довірі!
Правда та вже душу з'їла,
Заросла забудь-травною.
"Якщо це борець за правду,
Він не житиме брехнею!"
Підійди до правди ближче,
Близько-близько, очі в очі:
Не читай гнилі газети,
Не влізай у телевізор.
Аж ярмом народним стала
Правда та. Брехня чи правда-!

Рр

РАНОК-ВЕЧІР (несемо себе у вечір)

Якщо ти устав до сонця,
То тебе зустріне ранок.
Ранок — дня твого початок,
Танець з виходом у день.
Люди, ми від ранку йдемо;
Несемо себе у вечір,
У майбутнє — в інший ранок.
Ось, пройшов — за ним дорога;
Цей — кручена стежка в'ється;
Що із того правильніше,

Ранок завтрашній розкаже.
Ранок — юна невгамовність;
Вечір мудрий, як людина,
Що життя прожила довге.
Діалектика природи
Незалежна від породи.
Якщо ти піднявсь до сонця
День твій сонячним хай стане.
Люди, ми від ранку йдемо;
Несемо себе у вечір,
Щоб той вечір став прекрасним,
Щоб краса дійшла до ранку.
Нас нестане... Юний ранок
Вперто йтиме в мудрий вечір.

РЕВІЗІЯ (а вони тебе розсудять – "Я" твої)

Якщо ти ввійдеш у славу,
Розбуди в собі уяву,
По житті пройди своєму,
Повернувшись у сьогодні,
Сам з собою ти зустрінься:
І вони тебе розсудять,
"Я" твої – з учора й з нині.
Як життя прожив єдине-
Глянь-но, вигляни з-під маски!
Жив чи підло прикидався-
Як нестане, скажуть як!
— Уявляю: "я" зустрілись,
Пораділи, тиснуть руки...
— Чи колишне б'є по морді-
Завтра виставить рахунок
Як душа співала... Шлунок!!!
Якщо ти ввійдеш у славу,
Не буди в собі уяву –
Не зустрінься сам з собою!
Стануть "я" твої до бою
Не з собою, а з тобою,
"Я" твої тебе й уб'ють...
Ходять-ходять по реанімаційній палаті
Ревізійні "Я" мої прокляті...

Сс

СТАВКА-1 (ставив на зеро!)

На краю рідного відродження
Розпочалося твоє сходження:
З відверто – чесних інвестицій.
Без врахування тих гнилих традицій.
На виробництво ставив, на зеро!
Душа— Яка там з неї вигода, з душі:
Душа стояла боса на межі
Людської долі швидкоплинність
Не повертав ти на первинність,
Хоч подавав первинний голос.
А жити тут не вміють за когось.
— Той голос заглушити не могли...
— Як звідусіль горлали "Слава!",
Не прислухався – чулось "Сала!".
І стрімголов рвонули до нуля
На шлунок власний, на кишені для.
Не краю рідного відродження –
Менталітетом вбили сходження.
На виробництво ставив, на зеро!
В асфальт душі не висівав зерно,
Про те й не думав ("А, нехай..."),
І непоганий наче урожай.
— Месія— Ні! Лихвар не був Месія:
В асфальт душі зерна не сів.

Ставка-2 (тебе привладнили, Месіє!)

"Не краю рідного відродження-
Менталітетом вбили сходження."
Радійте, дітки: наші тато
В народні записались депутати.
Не поскупивсь копійку дати.
- Тебе привладнили, Месіє!
- Та хто посміє— - Та посміли!
Душа твоя - з кишені вийми!-
Змарніла йде до влади в прийми.
З руки банкірської - оце твоя робота!-
Інвестиційно розростається болото.
- Як міст без річки: й назву загубив
- Та що йому до наших бідних нив

Й заводів наших – дивиться з копійки!
...А на болоті рідно вишня розцвіла.
"Не краю рідного відродження –
Менталітетом вбили сходження!"
Не поскупивсь копійку дати.
Спадає сон-грязюка з підшов:
Бо не сягнув свого життя основ;
Ти не до вишні, ти в болото йшов.
...Пройде усе... Не все сліди залише...
Запише вічність кольори слідів.

СИНІ, АЖ ГОСТРІ... (вибач неправду...)
Сині, аж гострі, очі;
Погляд – у серце ніж...
Бачить тебе не хочу –
Пишеться вірш.

Юне таке, зелене,
Наче роса на траві...
Заміж іде не за мене –
Пишеться вірш.

Будуть – сім'я, турботи...
Хто— Хто завгодно – не я!
Так, у житті його ти,
В вірші моєму – моя.

Очі, напишу, сині;
Погляд – щоб не зачах.
Вибач неправду: сина
Мого несеш на руках.

СТРИПТИЗ ПО-ХЕРСОНСЬКИ-1 (зачовгана вторинність)
Історія тоді лиш має значення,
Коли майбутнє є її тлумаченням.
Як довго ця, — з життя, не із підручника, —
Крамольна м'яла мене думка, мучила:
Губернії столиця – наш Херсон;
Повіти – Миколаїв та Одеса;
Бо так було потрібно стратегічно.
А у житті ніщо не вічне.

Коли гули вітри зустрічні, —
І в цьому також певний є резон, —
На них не йшов, їх обминав Херсон.
— Як розмовляти - так чи в телефон...
— Одеса, ось первинність, не Херсон!
— Що може він, вторинний твій Херсон-
Де бережуть, як дівчина невинність,
(До економіки, культури, школи),
Зі слів чужих зачовгану вторинність,
З якої де не випустять ніколи.
Губернії столиця - не Херсон!
Якби зустрітись довелося нам
З отими: "Гроші - вченим дикунам,
І як ті гроші розкрадаються - дивися!.."
Окремі факти— Стоп, уже - традиції,
Куди і ти вкладаєш інвестиції.

СТРИПТИЗ ПО-ХЕРСОНСЬКИ-2 (заробітчани чи сини-)

"Історія тоді лише має значення,
Коли майбутнє є її тлумаченням,
Як довго ця, — з життя, не із підручника,-
Крамольна думка м'яла мене, мучила".
Стриптиз в театрі обласному.
Коли зухвало топчуть святості основи.
Прошу, не треба про талант гучні промови.
Запитуй прямо: хто вони -
Заробітчани чи сини-!

Що вибрали: народно-рідну долю
Чи вже й себе розмінюють на долар-!
- Театр— Театр тоді стояв на роздоріжжі...
- Він, взагалі, державна установа...
- Де нижче пояса - основа!
Міняли бочку. А, й давно,
Міняти треба в ній вино.
"Історія тоді лиш має значення,
Коли майбутнє є її тлумаченням"
Стриптиз в театрі обласному!
...Післябуфетна публіка... Стограмові розмови...
Інтелектуальні заробітки установи...
Копійка, й тільки, - зверху йде чи знизу...

...У стіл ховаю вимучену п'єсу –
Не хочу бути продовженням стриптизу.

Тт

ТИ БОЛИ... (не смій не боліти!..)
Ти боли, моє серце, тривогами світу,
Щоб, на тебе зіпершись, планета розквітла;
Щоб зловісно над світом громи не гули;
Ти боли, моє серце, боли.

Ти боли, моє серце, незнаючи втоми,
І мандрівками в даль, і вертанням додому;
Колосками пшениці, що в долю вросли,
Ти боли, моє серце, боли.

Ти боли, моє серце, не смій не боліти –
Чорноти так багато на білому світі;
Хай боління твоє та й не знає кінця,
Бо тримається світ на болючих серцях.

Уу

УКРАЇНСЬКА ЯРМАРКОВА ПОЕМА (Географічний детектив)

Хто все з'їв-
Хто-хто — Львів...
Чому Львів-
Бо хотів.
Львів не їв!
Звідки-
З Хуста...
Глянь же: пусто!
Все-все виїв,
А не Київ— Хто й'го, Хусте,
Сюди пусте-
Як дивиться:
Він - столиця!..
Чуєш дзвін-
Чую. Він!

А Вінниця,
А Вінниця!..
Аж в обличчі
Мініться:

Ні! Не Львів!
Львів не їв!
Друже Львовє,
Скажи слово...
Хай би м'я
Шлях трафив,
Якщо я
Вас грабив!!!

Х-хо-оп-п! —
Конотоп
Напружив лоб,
Сказати щоб!..
Сказати-
З Конотопу-
Чекати
До потопу!
Але ж дума -
Чути в Сумах.

А Полтава...
Що Полтава-
Величава,
Наче пава:
Я не брала!
А Лубни..
Не вини -
Не вони...
А не Москва-!
Та це - скандал,-
Київ сказав,-
І міжнародний!..
Ти що городиш-!
То ж Полтава...
Що Полтава-
Замовчала,
Як пропала!

А Хортиця,
А Хортиця -
Хороводиться,

Хорохориться...
Ач-ач яка -
Тне гопака...

Цій все всерівно!!!
Сказав хто-
Рівно.
А поруч - Львів-
То хто все з'їв-
Ні, хто ж все з'їв!

А що казати— -
Шумлять Карпати;
Де він тепер— -
Грозить Дністер;
Це - не добро! -
Гуде Дніпро:
Ану, Дунай,
Давай узнай -
Я подожду...
Біжу, біжу!!! -
І - за кордон...

Проснувсь Херсон...
Піднявсь Херсон,
Бо Лепетиха
Не зовсім тихо
Йшла до Каховки.
Йшла так, без толку,
Аби ходити...
А що робити-
І цій всерівно! -
Сказало Рівно.
Ще треті півні
Не будили
Степ та Південь;

І Берислав
Ще спав;

А Білозерка

Взяла люстерко:
Я, правда, гарна-!
Я гарна-гарна,
Як дівка Ганна
З гуцульського
Косова-..

Просимо-просимо,
Ласкаво просимо,
На весілля просимо,
На весілля,
На застілля!!! –
Заміж виходить кирпата...
Яка кирпата,
Там їх багато-
Тобі не всерівно-! –
Вступилось Рівно.

На весілля,
На застілля...
Подарую рукоділля...
Звідки-
З Хуста.
Та ще й хустку!..
...І крізь сон
Сказав Херсон:
Я – сервіз
На сто персон!..
Каховку також
Узяти міг би –
Каховка гралась
В Таврійські Ігри;
Ще треті півні
Не будили
Степ та Південь;

І прикочу кавуни...

А Полтава,
Й ті ж Лубни,
Сімферополь,

Чернівці-..
Слава йде в усі кінці
Небагатослівна...
Севастополь,
Рівно-..
Дівка Ганна,
Дійсно, гарна! -
Визнав компанійський
Кам'янець-Подільський.

А Хортиця...
Що Хортиця-
Хороводиться,
Хорохориться;
Ач-ач яка -
Тне гопака!
...Летить Хортиця -
Їсти хочеться:
Переллю дорогу
Дніпром,
Хай віддячать мені
Добром!
Лети-лети-лети -
Мало в Карпатах води-!

Ласкаво просимо!
Ласкаво просимо!
До Косова-
До Косова!

На весілля!
На застілля!
Поздоровить
Молодого й молоду!
Ви прийдете-..
Я-.. Прийду!
Каховку також
Узяти міг би -
Каховка гралась
В Таврійські Ігри...
А сказати

Пару слів
Хто хотів-
Хто-хто - Львів.
Чому Львів-
Бо хотів!
Друже Львовє,
Тобі слово...
Говорити
Буде Львів!
То хто все з'їв-
Ні, хто ж все з'їв!

УРОК ВИХОВАННЯ (здоров'я - річ серйозна!..)

Якщо ти ввійдеш в автобус
І побачиш що бабуса,
Підшукавши собі місце,
Намагається присісти,
Штурхони її з розгону;
Щоб летіла по салону,
Як ворона через поле.
Сам тим часом, — та швиденько!, —
Як нічого не бувало,
Сядь й дивися на погоду,
Наче там щось є цікаве.

— Скільки жити їй, бабусі-
— Років п'ять... — Дамо всі десять!
А тобі.. — Мені! Багато...
— То ж потрібно, щоб на старість,
Як захочеш ти присісти,
Якщо ти ввійдеш в автобус,
А якась нахабка з юних
Штурхоне тебе з розгону;
Устояв би, не упав би,
Не літав би по салону,
Як ворона через поле.
— О, здоров'я — річ серйозна.
— Бережи його сьогодні.

Фф

ФОРМУЛА СВІТЛА (завдяки й моєму світлу)

Якщо ти попав у темінь,

Про що згадуєш— Про світло.
Про миттеву зірку з неба
Чи про теплу хату-свічку.
Завдяки чужому світлу
На свою виходиш стежку,
На свою - і це важливо.
Маяки вночі, як сонце,
Навіть більше - засвітитись
І тебе вони сподвигнуть;
А не світиш — не живеш.
— Хата-свічка, що це— — Мати
Підійшла до немовляти...
— А твоє, людини, світло-!
Світло-.. Так. А не пожежа,
Не зірок лякливий проблиск
Якщо ти попав у темінь,
Присвіти цим идаропом.
Завдяки й моєму світлу
На свою виходиш стежку;

На свою; я - слід для тебе;
Будь собою, рідним будь.
Світло йтиме дітям, внукам —
Сонячнітиме життя.

Хх

ХАЛТУРА (гопки тут, а не початки)

Якщо ти мене питаєш
Де я жив, скажу — в пустелі;
Напишу портрет з натури
Української культури.
— Мій, в трьохтисячнім, нащадку,
Що досліджуєш— — Культуру...
— А що бачиш тут— — Халтуру!
Може, яловий чиновник
Написав щось, з міністерства,
Та, ого, первинно-творче,
В сто відсотків українське-
— Міністерство на культурі —
Безкультурне міністерство!
— Де сучасність-...Як не жили!..
Де-! Між ними — барикади,

Шароварністю сповиті...
Якщо ти мене питаєш:
Ось, бери, душа у спадок.
Мій, в трьохтисячнім, нащадку,
Що досліджуєш— — Культуру...
А що бачиш тут— — Халтуру!
Гопки тут, а не початки...
"Червона рута", — більше ста пародій,
А вижила вона — "Червона рута".

ХВАЛЕНИЙ БОРЩ (квадратура любові)

Як народ вони наш люблять!
Їдь в Херсон, візьми газети:

Все для рідного, для нього;
А страждають, ой!, сердешні.
— Добрий день! — я в "Херсонгазі" —
Заховалися. Не зразу
І знайдеш. Знайшов. Заходжу.
Кабінет - півсотні шість
Метрів - творчості свободу!
На прийомі ж - десть так шість
Та три тисячі народу.
— Скільки можна це терпіти!
— Бабцю винесіть — ще диха...
— Глянь, проходить їхня пиха!
Квадратуру цю любові
Влада ще не оцінила,
Як народ вони наш люблять —
Платонічно, візуально...
— Добрий день! — я в "Херсонгазі".
Напишать— Куди— Прославлю,
Я їм пам'ятник поставлю
За любов цю до народу!
...Коли підеш на вибори,
Хвалений борщ не вибери.

ХЕРСОН (по совісті прочовгав мегаполіс)

— Ваше діло - середина! -
Так сказала нам Сардина.
...Херсон... Немов по рельсах поїзд,

По совісті прочовгав мегаполіс.
Ховалась суть у сутінках душі.
Та й зрозуміло: хлопці ці
Лиш виконавці - не творці.
А так - нічого, так, ага, хороші
Та люблять, дуже люблять гроші,
Вони... І не такі - глибокі долі! -
Топилися в херсонському подолі.

— В чиєсь, в чуже, від себе утікаємо!
— За нас живуть - ми тільки вживаємо!
— Культуру ж іграми таврійськими вмиваємо!
Копійку кинуть, - їж, гризи, і тільки, —
І, чуєш, не висовуйся з копійки;
...Херсон... Немов по рельсах поїзд,
По совісті прочовгав мегаполіс.
Сховалась суть у сутінках душі.
Глянь: в'ються долі; в'ються, як вужі;
Собі сам не простиш спустошення душі
В житті скороминучім на межі.
Хоч доторкнись моїх безсонь
Та білим світом не херсонь!

ХЕРСОНЩИНА (людьми осонцена моя Херсонщина)

"— Незгорблено та неспоганено
В тисячоліття целофанове..."
— Лизанням заволочена
Твоя Херсонщина!
— Не все так погано у рідному домі..."
...Прикрилися фразами давні знайомі,
Котрі у фагорі. Точніше - в оскмі.
В іудиному звоні срібля
Деруть нещадно на своє "ура!",
І бездуховно, що для нації
Чорнобильської гірше радіації.
— Люби - з ненависті! - Херсонщину!
— Оцю, лизанням заволочену-
— Якщо ти дійсно хочеш їй добра!
Незгорблено та неспоганено
В тисячоліття целофанове...
— Людьми осонцена

Моя Херсонщина!

— Чому ж так погано у рідному долі-...

— Бо слуги ті , у кого на прийомі,

В душевному нестерпному обломі,

Ще більшому, як при обкомі..."

Дружити з тим і внукам не вели,

Хто жде від тебе тільки похвали.

ЧОРНА СПІЛКА (як Зозуля Півню рада!)

Коли ти про них почуєш,

Не дивуйся — наші в моді:

Перший — бреше ще в газетку;

Другий — скінчиться відсидка.

Чорна спілка — перо й влада.

Як Зозуля Півню рада...

"Не у нас, — ти що-!, — неправда!"

Про чиновника Зозулю

Півень слав газетні оди —

Журналіст. Папір терпів це.

Розродивсь театр — вистава.

— Прославляє, аж витає!

— Аж смердить, так прославляє.

— Ой, летів би, та подалі!

Не літання, а лизання,

І таке його призначення.

Коли ти про них почуєш —

Не вони ідуть з тобою!

Чорна спілка — перо й влада.

— Як Зозуля Півню рада...

— "Не у нас, — ти що-!, — неправда!"

— Мер колишній де— — Баланда!

Лижуть блюди лизоблюди,

Аж пищать по блюдах зуби.

Шш

ШКОЛА (як-не-як, то ж храм науки - школа)

Коли бачиш ти що школа

Ця старцює перед світом,

Помолись, немов на церкву:

Як-не-як, то ж храм науки —
Школа. Просить подаяння —
Йде копійчка остання
На твої майбутні злидні;
А під вечір — дискотека;
Фізкультурний клас працює;
І комп'ютери — в напрузі;
Та копійчка не в школу...
— На народні гроші хату
Звів директор — гарна хата!
— Чим не подіум — завгоспи-!
Вчаться дітки. А наука,
Ой, не дуже лізе в вуха,
Коли бачать вони школу,
Як двурушності фортецю —
Школу! Просить подання! —
На, мовляв, святі діяння;
Йде копійчка остання
На твої майбутні злидні.
— Школо рідна, чому бідна-бідна-
— Бо директору така потрібна!

Щщ

ЩЕРБАТИЙ ВИБІР (мигтіли між вогнів)

"Або парад, або партквиток на стіл! —
такою була перша реакція генсека
М. Горбачова на Чорнобильську трагедію.
1 травня 1986 рік. Українець
В. Щербицький виводить націю під радіацію."
Лиш наголос не так — Україна, —
І відчувається країна ,
А пам'ятаємо усі -
Колиска древньої Русі.
Ми підіймали тих вождів,
Котрі мигтіли між вогнів,
Як головешки, але не горіли.

З недавнього ще чуються слова,
Що ми — не ми, що все - Москва.
І "патріоти" й досі рвуть мости
До сьогоденної Москви.

— Почнемо з себе! – ви ж кричали,
Аж оселедці розвівали.
— Кричали, та не розпочали!
Давайте візьмемо за вимір
Щербицького злочинний вибір:
Чорнобиль, першотравень, партквиток
Та совісті принизливий виток.
Не підіймаймо тих вождів,
Котрі мигтять лиш між вогнів,
Як головешки; але не горять;
Й на ешафот ведуть народ.
То – партія, то – влада – не народ –
От-от!
Яя
ЯСИНУВАТА ("Я, сину, вата!..")

...Ясинувата...
Пітьма патлата
На місто впала;
Біля вокзала
Неон палає;
Хто зустрічає..
Синочка — мати...
В селянській хаті
Столи накриті,
Поли помиті;
Село вже знає,
І все чекає:
"Яка щаслива —
Діждалась сина!"
...Пітьма патлата...

Забрала шахта
(Три роки) мужа;
Й сама нездужа;
І у тривозі:
"Не платять й досі..."
— Ти як тут, мамо-
— Що люди — маю...
Ми ж — не міністри!..
Тобі поїсти

Столи накриті;
Столи накриті,
Поли помиті...
...Дитинства миті
Спливли у сина:
"Ой, мамо, сива!..";
Обніме, стане:
"А не востаннє-.."
Світи забрали
(Хіба питали-)
Від хати й поля
На кращу долю —
Весь вік блукати...
А мати, мати —
Свята Марія!..
...Он, майоріє
Дитинства хата;
Дитинства хата —
Бросова хата —
Наче розплата!!!
— Та все в порядку —
Зібрала грядку;
Живу в достатку;
Ось і криниця
(Писав же — сниться);
Вода, напийся;

Ще до вокзала
Тобі набрала...
...У хаті — свічка;
Ще світить пічка —
Зварила курку;
— Знімай вже куртку —
Твоя сторонка!..
...Це самогонка —
Пом'янем батька...
Вже не багацько
Нас у селі...
...А як малі-..
...Дровець підкину —
Забула, сину...

— Я піду, мамо!
— Та їх там мало —
Всі забирай!..
...Селянський рай...
Селянський рай-!
А ти в раю
Пожив би
В хаті на краю;
Відірваним від світу;
Десь у містах
Учені діти;
Онуки й діти;
Одна-однісінька —
І темінь...
— Ти, мамо, кремень!
— Ти, мамо, кремень...
— Який там кремень,
Винувата, —
Я, сину, вата;
Я, сину, вата...
...Ясинувата...

...Пітьма патлата
На місто впала;
Біля вокзала
Неон палає;
Хто проводить..
Синочка — мати...
...Ясинувата...
"Я, сину, вата...";
"Я, сину, вата..."